

LETNI NAČRT NAKUPA KNJIŽNIČNEGA GRADIVA KNJIŽNICE MIRANA JARCA NOVO MESTO ZA LETO 2018

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto je splošna knjižnica, ki izvaja knjižnično dejavnost za okoli 64.000 prebivalcev na področju občin Mestne občine Novo mesto, Dolenjskih Toplic, Mirne Peči, Straže, Šentjerneja, Škocjana, Šmarjeških Toplic in Žužemberka.

- V **poslanstvu** imamo zapisano, da smo knjižnica, ki:
 - upošteva zahteve in želje uporabnikov ter zadovoljuje njihove potrebe po informiranosti, nudi hitre, kvalitetne in prijazne storitve,
 - oblikuje kvalitetno knjižnično zbirko in jo izposoja na klasičen in sodoben način,
 - omogoča demokratičen dostop do gradiva, storitev in opreme,
 - uporabnikom nudi prijeten prostor, omogoča druženje in kvalitetno preživljanje prostega časa,
 - organizira kulturne prireditve, razstave, ogleda, dejavnosti za najširši krog ljudi,
 - se ukvarja z domoznansko dejavnostjo in ohranja kulturno dediščino,
 - izobražuje in vzgaja uporabnike, izvaja vseživljenjsko učenje, skrbi za razvoj funkcionalne pismenosti,
 - spodbuja medkulturni dialog in odpravlja stereotipe,
 - izvaja različne dejavnosti za uporabnike s posebnimi potrebami,
 - spodbuja inovativnost in kreativnost uporabnikov in zaposlenih.

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto je osrednja območna knjižnica in opravlja posebne naloge za splošne knjižnice Dolenjske, Bele krajine in Posavja. Te posebne naloge so:

- zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij,
- strokovno sodelovanje s knjižnicami območja,
- koordinacija zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva,
- usmerjanje izločenega knjižničnega gradiva s svojega območja.

V Knjižnici Mirana Jarca z nakupom skrbno načrtujemo izgradnjo, vzdrževanje, posodabljanje in obnavljanje knjižnične zbirke. Letni prirast oblikujemo z nakupom gradiva, obveznim izvodom, darovi in zamenjavami.

Vsebinsko bogat letni prirast prispeva h gradnji kvalitetne in uravnotežene knjižnične zbirke. Kot osrednja knjižnica želimo vsem uporabnikom nuditi širok in kvaliteten izbor knjižničnega gradiva, ki bo ustrezal njihovim informacijskim, izobraževalnim in kulturnim potrebam, potrebam po razvedrilu in kvalitetni izrabi prostega časa ter dvigu bralne kulture. Izbor je namenjen najširšemu krogu uporabnikov in ciljnim skupinam v okolju.

- Z vsebinsko bogatim prirastom želimo še naprej graditi kvalitetno knjižnično zbirko, zato bomo spodbujali **razvijanje branja, bralne kulture in informacijske pismenosti**.

Knjižnice imamo zelo pomembno vlogo pri razvijanju bralne kulture, načrtno in sistematično skušamo spodbujati k branju kvalitetnega leposlovja ne glede na starost uporabnikov.

Naše dejavnosti na tem področju so namenjene:

- predšolskim otrokom, osnovnošolcem in dijakom
- ter odraslim, ki jim skušamo takšno literaturo čim bolj približati.

Kvalitetno leposlovje bomo nabavili v več izvodih in ga skušali približati uporabnikom tudi s pomočjo različnih dejavnosti, ki jih izvajamo v knjižnici.

Te dejavnosti zajemajo:

- bibliopedagoško delo za vrtnice in šole, kjer izvajamo knjižno in knjižnično vzgojo,
- predšolsko bralno značko za predšolske otroke
- bralna značka za osnovnošolce
- eko bralna značka
- projekt Poletni pustolovci
- projekt Rastem s knjigo za osnovnošolce
- projekt Rastem s knjigo za srednješolce
- bralna značka za odrasle
- študijski krožek »Beremo z Manco Košir«.
- knjižne čajanke

Tudi v letu 2018 bomo zbirko dopolnili z ustreznim izborom kvalitetnega leposlovnega gradiva za vse skupine uporabnikov.

Zagotovili bomo večji izbor zahtevnejše literature s poudarkom na slovenskih avtorjih in na avtorjih oz. delih, ki so bila nagrajena z literarnimi nagradami (slovenskimi ali tujimi). Pozorni

bomo tudi na dela, ki jih spremljajo pozitivne ocene literarnih kritikov ter jih bomo porazdelili po knjižnični mreži.

Sodobno urejen prostor knjižnice nudi uporabnikom številne možnosti kvalitetnega preživljanja prostega časa, hkrati je tudi prostor za druženje.

Uporabnikom nudimo tudi različne prireditve, razstave ter možnosti izobraževanja.

- **Uveljavljanje enake dostopnosti aktualnega knjižničnega gradiva za vse prebivalce na območju knjižnice** bomo v leto 2018 zagotavljali z izborom temeljnih naslovov, ki jih bomo kupili za vse knjižnične enote.

V krajevnih knjižnicah: Dvor, Dolenjske Toplice, Straža, Šentjernej in Škocjan bo zastopano leposlovno in poljudno strokovno gradivo za odrasle ter gradivo za otroke in mladino.

Nabavili bomo vsaj 15 % subvencioniranega gradiva v vsako enoto knjižnice.

Tudi s postajališči Potujoče knjižnice, ki obiskuje 63 postajališč v 11 občinah omogočamo uporabnikom, ki težje obiščejo matično knjižnico (otroci, starejši, nemobilni uporabniki) kvaliteten izbor gradiva.

- Pri izgradnji knjižnične zbirke bomo upoštevali **vsebinska izhodišča**:

Ker delujemo kot osrednja knjižnica in smo javna in izobraževalna ustanova, želimo svojim uporabnikom nuditi širok izbor knjižničnega gradiva, ki bo ustrezal potrebam po informacijah, izobraževanju, raziskovanju, zadovoljevanju kulturnih potreb in kvalitetnemu preživljanju prostega časa.

Zato bo nakup gradiva tudi v letu 2018 namenjen posameznikom, skupinam, organizacijam v okolju in bo v največji možni meri namenjen zadovoljevanju njihovih vsakdanjih potreb in dvigu kakovosti življenja v lokalnih skupnostih okolja.

Po priporočilu Standardov za splošne knjižnice ter številu prebivalcev naj bi kupili 12.800 enot knjižničnega gradiva.

Zaradi zmanjšanja sredstev za nakup gradiva s strani Ministrstva za kulturo ter sredstev občin ustanoviteljic, katera so že nekaj let enaka, ne bomo dosegli priporočenega standarda, zato smo se odločili, da načrt nakupa gradiva prilagodimo razmeram, ter tako načrtujemo nakup 10.000 knjižničnega gradiva.

V matični ustanovi in v enotah bomo skušali vzdrževati razmerja: 60 % naslovov strokovnega gradiva in 40 % naslovov leposlovja ter 28 % gradiva za mladino. Zbirko bomo glede na standarde in priporočila dopolnili tudi z ustreznim številom in izborom referenčnega gradiva, periodičnega tiska (obdržali bomo vse najpomembnejše naslove časnikov in časopisov v matični ustanovi ter v krajevnih knjižnicah) in z izborom posebnega in domoznanskega gradiva.

Strokovno gradivo	6.000
Leposlovje	4.000
SKUPAJ	10.000 enot

Mladina	2.800
Odrasli	7.200
SKUPAJ	10.000 enot

- Pri načrtovanju nakupa gradiva za leto 2018 bomo upoštevali tudi **potrebe okolja**, katerem

deluje Knjižnica Mirana Jarca s svojimi enotami. Ker pa je tudi osrednja območna knjižnica, pokrivamo tudi širše področje, zato bomo fond knjižnice dopolnili tudi z ustreznim izborom zahtevnejšega gradiva in informacij.

Zbirko gradiva bomo v prihodnjem letu dopolnjevali z ustrežno strokovno literaturo s področij izobraževalnih programov, ki se izvajajo na naših izobraževalnih zavodih (predvsem področje tehničnih, družboslovnih in uporabnih znanosti). Pri izbiri gradiva bomo pozorni tudi na programe izobraževalnih ustanov, ki skrbijo za neformalno izobraževanje odraslih in upokoencev (univerza za tretje življenjsko obdobje, RIC). Spremljamo pa tudi delovanje kulturnih organizacij in skušamo pridobivati gradivo, ki je zanimivo in aktualno s področja kulture, etnografije, etnologije, skratka kulturne dediščine lokalnega in nacionalnega pomena. Tako bomo dopolnjevali in nadgrajevali tudi zbirko domoznanskega gradiva. Načrtno bomo zbirali vse vrste knjižničnega gradiva, kar se navezuje na naše domoznansko področje (navezali smo že stike s posamezniki, društvi in osnovnimi šolami).

Glede na to, da knjižnična zbirka odraža tudi jezikovno strukturo prebivalcev v okolju, bomo zbirko dopolnili z ustreznim gradivom v hrvaškem jeziku, kajti v Novem mestu živi veliko Hrvatov in Bošnjakov, ki so povezani v različna kulturna društva. Naša knjižnica sodeluje tudi z osrednjo knjižnico za Slovence na Hrvaškem, Knjižnico Ivana Gorana Kovačiča Karlovac. Naša vloga je pri tem sodelovanju je, da kupimo ustrežno gradivo in jim ga posredujemo oz. izposodimo s pomočjo kolekcij.

Na našem področju živi tudi zelo veliko Romov, v bližini imamo nekaj romskih naselij. V romskem naselju Žabjak-Brezje imamo tudi izposojevališče

Zaradi zelo slabih delovnih pogojev in stanja «stacionarnega» bibliobusa, v katerem je delovala knjižnica, smo ga 11.2.2016 začasno zaprli. Knjige smo preselili v začasno skladišče v Knjižnico Mirana Jarca Novo mesto. Obenem pa je bil na MO Novo mesto predstavljen projekt postavitve večjega večnamenskega centra, v katerem bi bila tudi knjižnica. Center naj bi zgradili s pomočjo sredstev Malteškega viteškega reda in naj bi bil odprt v letu 2018.

Zbirka v izposojevališču je bila in bo prilagojena potrebam romskih prebivalcev (otrokom in starejšim) in jo dopolnjujemo z ustreznim izborom gradiva (knjige, AV gradivo in nekaj naslovov tekočega periodičnega tiska).

V Novem mestu je nekaj tovarn, ki so gospodarsko zelo razvite (farmacevtska, avtomobilska). V zadnjih letih smo opazili porast uporabnikov, ki so v Novem mestu začasno zaposleni (Francozi, Bolgari, Romuni, Slovaki), zato pri nabavi upoštevamo tudi ta kriterij.

V Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto se zavedamo pomena dela z uporabniki s posebnimi potrebami. Sodelujemo z različnimi regijskimi društvi, kot so Varstveno delovni center Novo mesto, Društvo slepih in slabovidnih Dolenjske in Bele krajine, Društvo paraplegikov Dolenjske in Bele krajine... Zbirko zato dopolnjujemo z izborom zvočnih knjig, z gradivom s povečanim tiskom (v knjižnici imamo računalniško opremo za slepe in slabovidne uporabnike ter studio za snemanje zvočnih knjig). Za varovance Varstveno delovnega centra organiziramo bibliopedagoške in tematske ure, katerih namen je uporaba gradiva primernega njihovi stopnji razvoja.

V okviru izvajanja posebnih nalog območnosti zelo aktivno sodelujemo v delovni skupini za oblikovanje kompetenčnih centrov. V Knjižnici Mirana Jarca Novo mesto načrtno gradimo zbirko gradiva za dislektike in o disleksiji, tako bomo tudi v letu 2017 v povečanem izboru kupovali gradivo za skupino uporabnikov, ki potrebuje lažje berljivo gradivo (dislektiki, gluhi in naglušni, Romi).

▪ Zastopanost knjižničnega gradiva na različnih medijih

Knjižnično zbirko bomo posodobili z aktualnim gradivom, ki bo prilagojeno potrebam uporabnikov in ciljem kulturne politike, še posebej v zvezi z bralno kulturo, informacijsko pismenostjo in vseživljenjskim izobraževanjem. Poleg knjižnega gradiva bomo nabavili tudi gradivo na drugih medijih (e-knjige, av gradivo, informacijski viri). Uporabnikom bomo zagotovili neposreden dostop do različnih elektronskih podatkovnih zbirk, do spletnih gradiv države in lokalnih skupnosti, do digitaliziranih vsebin kulturne dediščine.

Zastopanost gradiva na različnih medijih zagotavljamo z izborom in nakupom avdiovizualnega gradiva, elektronskih virov in vseh drugih netiskanih medijih kot nosilcev zapisa. Temu gradivu bomo v letu 2018 namenili 10 odstotkov celotnega nakupa.

Načrt nakupa zajema:

- e-knjige (Biblos)
- elektronske medije (CD-romi, multimedija), glasbene posnetke
- igrane filme(DVD) in izobraževalne DVD za otroke in odrasle.
- didaktične pripomočke (igrače)
- elektronske podatkovne zbirke z možnostjo oddaljenega dostopa.
- obnovili bomo naročila za že obstoječe baze, ki se že nahajajo v naši zalogi.

BIBLOS je spletni distribucijski portal za elektronske knjige s spletno knjigarno z e-knjigami BIBLOS in spletno knjižnico e-knjig BIBLOS-LIB.

Sistem omogoča sinhronizacijo bibliografskih in uporabniških podatkov sistemov COBISS in BIBLOS – to pa uporabo in iskanje za končnega uporabnika/bralca še olajša, saj se lahko prijavi v sistem z uporabniškimi podatki, ki jih že uporablja za knjižnične storitve. Tudi v letu 2017 bo knjižnica uporabnikom omogočala izposajo e-knjig v sistemu BIBLOS. Nabavili bomo 180 licenc za slovenske e-knjige.

Baze bomo ustrezno promovirali na naši domači strani ter z plakati v knjižnici in organizacijskih enotah, oglasi v lokalnih medijih ter hkrati uporabnike naučili uporabljati te baze.

Dopolnjevali bomo tudi domoznansko posebno gradivo – razglednice, fotografije, zemljevide ter prispevali k ohranjanju kulturne dediščine.

- **Upoštevanje različnih tematskih oz. predmetnih področij:**

Pri razmerju naslovov med strokovnim in leposlovnim gradivom se bomo skušali dosledno držati Standardov, tako da načrtujemo 60 % naslovov z različnih strokovnih področij in želimo slediti razvoju posameznih strok, problemom in vprašanjem sodobne družbe in novim znanstvenim odkritjem ter potrebam okolja, tako da bomo kupovali gradivo vseh strokovnih področij.

Nabavili bomo tudi 40 % naslovov leposlovja različnih žanrov in zvrsti, posebno se bomo posvetili slovenskim avtorjem ter prevedenim delom in izboru kvalitetnega tujejezičnega leposlovja v svetovnih jezikih.

Pazili bomo na različne stopnje zahtevnosti glede na posamezne uporabnike.

Za otroke in mladino načrtujemo 28 odstotkov naslovov letnega nakupa. Poskrbeli bomo za tematsko raznolik izbor leposlovnih knjig, namenjenih otrokom (predšolskim in šolskim) in mladini; za kvalitetne slovenske naslove ter za gradivo različnih strok (za pomoč pri šolskih obveznostih, problemi odraščanja in širjenje obzorja,...).Poudarek bo na slovenskih avtorjih.

- **Zastopanje 15 % naslovov publikacij v javnem interesu.**

V vsaki enoti knjižnice bomo vključili v njihovo bazo vsaj 15 % gradiva, ki ga finančno podpirata Ministrstvo za kulturo ali Javna agencija za knjigo. Vključili bomo tudi izdaje vsaj 50-ih slovenskih založb.

- **Zastopnost kakovostnih naslovov knjižničnega gradiva**

Pri nakupu se vodje oddelkov in vodja nabave odločamo glede na uveljavljenost in aktualnost avtorja oz. teme ali založbe, glede na estetsko in literarno vrednost gradiva, na potrebe in interese naših uporabnikov in okolja, na zastopnost tematskega področja z določeno literaturo, na relevantnost in ažurnost informacij, na kvaliteto izdanega izvoda (način vezave), glede na dodatno vsebino, ki jo gradivo ponuja, pa tudi na ceno.

- **Omogočanje enake dostopnosti knjižničnega gradiva za vse prebivalce na območju knjižnice**

Knjižnica načrtuje v letu 2018 enako odprtost kot v letu 2016, to je 65 ur tedensko odprtost matične hiše. Enote pa bodo odprte po že veljavnih urnikih, tudi potujoča knjižnica vozi po objavljenem urniku..

V letu 2018 načrtujemo nakup 10.000 enot gradiva, ki ga bomo razvrstili po oddelkih in sicer::

- v študijskem oddelku strokovno gradivo za odrasle (srednješolce, študente, zaposlene, upokojenke, brezposelne,...)

- na oddelku za mladino strokovno in leposlovno gradivo za mladino do 15. leta in svetovalne priročnike za starše in vzgojitelje,

- oddelek za odrasle z leposlovjem in strokovno jezikoslovnim gradivom,

Pri tem se bomo skušali držati pravila ena knjiga, eno mesto oz. en oddelek, v kolikor ne gre za referenčno zbirko.

- V krajevnih knjižnicah Dolenjske Toplice, Dvor, Straža, Šentjernej in Škocjan bo vsebinsko zastopano leposlovno in poljudno strokovno gradivo v razmerju 60 % : 40 % in referenčno gradivo ter razmerje med gradivom za odrasle ter otroke v razmerju 72 % : 28 % v korist gradiva za odrasle.

- V potujoči knjižnici bo približno 1.000 enot gradiva iz nakupa.

- V različnih kolekcija oz. premičnih zbirkah pa bo približno 1.000 enot gradiva.

- **Sodelovanje z drugimi knjižnicami**

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto deluje kot osrednja območna knjižnica, ki izvaja posebne naloge območnosti v Jugovzhodni Sloveniji in Spodnjeposavski regiji, kamor sodijo:

Knjižnica Brežice, Valvazorjeva knjižnica Krško, Knjižnica Sevnica, Knjižnica Pavla Golie Trebnje, Knjižnica Črnomelj, Ljudska knjižnica Metlika, Knjižnica Kočevje in Knjižnica Miklova hiša Ribnica. Pokrivamo območje z približno 213.000 prebivalci. Izvajamo tudi povečan izbor nakupa zahtevnejšega gradiva. Knjižnica zaradi zmanjšanja sredstev tudi v letu 2018 ne bo izvedla nakupa drugih vrst tiskanega gradiva, poudarek bo na e-virih, ki jih bo knjižnica iz sredstev območnosti kupila za vse splošne knjižnice na območju in zanje zagotovila oddaljen dostop.

Gradivo izposojamo po medknjižnični izposoji ter sodelujemo tudi z ostalimi knjižnicami po Sloveniji. Za vse uporabnike na območju je medknjižnična izposoja brezplačna s skladu z določili Ministrstva za kulturo.

- Vse informacije o kupljenem gradivu bodo **dostopne v katalogu vzajemnega bibliografskega sistema**, gradivo pa bo na voljo za splošno izposajo.

- **Promocija knjižničnih zbirk**

Na domači strani knjižnice sprotno obveščamo uporabnike o knjižnici, o dejavnostih v njej, novostih in zanimivostih.

Novitete izpostavljamo ob izposojevalnih pultih, poročamo in razstavljamo nagrajena dela, nagrajence, pripravljamo tudi tematske razstave.

Pripravljamo tudi predstavitve predvsem domačih avtorjev in njihovih del.

▪ **Odstopanja od strokovnih priporočil**

Odstopanja od strokovnih priporočil Standardov in normativov, ki so najbolj vidna pri nižanju števila nabavljenih izvodov, so posledica zaostrene gospodarske situacije in večletnega upadanja sredstev za nakup knjižničnega gradiva tako s strani Ministrstva za kulturo in občin. Primanjkljaj skušamo ublažiti s skrbnim poslovanjem in doseganjem dobrih nakupnih pogojev, to je doseganje večjih popustov in sledenje akcijam.

Novo mesto, 6. 11. 2017